

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Методичні вказівки
до самостійної роботи
з дисципліни «Національна економіка»
для підготовки бакалаврів галузі знань:
05 «Соціальні та поведінкові науки»,
07 «Управління та адміністрування»,
спеціальності: 051 «Економіка»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Харків 2017

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Методичні вказівки
до самостійної роботи
з дисципліни «Національна економіка»
для підготовки бакалаврів галузі знань:
05 «Соціальні та поведінкові науки»,
07 «Управління та адміністрування»,
спеціальності: 051 «Економіка»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Затверджено методичною
радою університету,
протокол №   від   р.

Харків 2017

Укладачі: В.В. Блага

Кафедра економіки та підприємництва

ВСТУП

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Національна економіка» для підготовки бакалаврів складені у відповідності до Програми вивчення навчальної дисципліни «Національна економіка», що у свою чергу складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою викладання дисципліни є вивчення закономірностей та особливостей функціонування національної економіки порівняно з економіками інших країн.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність ресурсних, економічних, інституціональних та соціальних чинників, що визначають відмітні риси національної економіки та її специфіку функціонування.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань та навичок науково-обґрунтованого підходу до рішення проблем національної економіки у багатоукладній економіці.

Самостійна робота студентів поза університетом складається з вивчення окремих питань дисципліни під час підготовки до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу за переліком рекомендованої літератури під час підготовки до модульних контрольних робіт.

Тема 1

Тема: Аналіз національної економіки на макрорівні.

Мета заняття – проаналізувати національну економіку на макрорівні.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Сутність поняття «національна економіка» з позиції поглядів різних вчених.
2. Чинники, що визначають економічну систему країни.
3. Предмет та об'єкт дослідження національної економіки як науки.
4. Цілі національної економіки.
5. Особливості сучасної моделі економічної політики України.
6. Система і види макроекономічних пропорцій.
7. Стійкі тенденції зміни пропорцій, що властиві більшості національних економік.
8. Загальні і відмітні характеристики економічних систем.

Теми рефератів:

1. Модель економічного розвитку України на сучасному етапі.
2. Чинники, що здійснюють домінуючий вплив на економіку України.
3. Проблеми і передумови економічного розвитку України.
4. Оцінка конкурентоспроможності України на світовому ринку.

Тема 2

Тема: Моделі національних економічних систем та їх характеристика.

Мета заняття – дати характеристику національним економічним системам.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Еволюція розвитку економічних теорій.
2. Інституціоналізм як напрямок сучасної економічної думки.

3. Визначення поняття ринкової інфраструктури та характеристика її функцій. Інститути загального та спеціального призначення.
4. Товарні потоки і потоки послуг та інститути що їх обслуговують.
5. Приватні та державні інститути. Інститути ринку праці.
6. Інформаційна складова ринкової інфраструктури.
7. Ментальність нації і економічна система.

Теми рефератів:

1. Характерні особливості базисних інститутів, що сформувалися та діють в Україні.
2. Ментальність як елемент ринкової інфраструктури.
3. Роль неокласицизму у розвитку економічної теорії.
4. Кейнсіанство як один із провідних напрямів сучасної макро-економічної теорії.
5. Інституціоналізм і його різновиди.
6. Розвиток української економічної думки.

Тема 3

Тема: Напрямки регіональної політики.

Мета заняття – проаналізувати напрямки регіональної політики.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Обґрунтування понять економічної свободи та демократії, їх змісту та прояву.
2. Результати емпіричних досліджень вчених різних країн питання співвідношення економічної політики, інститутів та добробуту людей.
3. Характер зв'язку між економічною свободою та демократією
4. Ліберальна демократія і влада закону.
5. Основні завдання міжнародного фонду «Демократія».

Теми рефератів:

1. Характеристика країн, які досягли економічної свободи.

2. Характеристика взаємозв'язку економічної свободи і рівня доходів.
3. Економічна свобода та розвиток суспільства.

Тема 4

Тема: Характеристика виробничого та науково-технічного потенціалу національної економіки України.

Мета заняття – дати характеристику виробничому та науково-технічному потенціалу національної економіки України.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Сутність та структура економічного потенціалу.
2. Характеристика складових економічного потенціалу.
3. Механізм функціонування економічного потенціалу.
4. Основні напрямки розвитку економічного потенціалу України.
5. Особливості розвитку виробничого потенціалу.
6. Проблеми збереження та розвитку трудового потенціалу.
7. Мотиваційний потенціал: поняття та принципи формування.
8. Основи формування інтелектуального потенціалу.
9. Інформаційний потенціал та система забезпечення його формування на макрорівні.

Теми рефератів:

1. Аналіз чинників впливу на розвиток економічного потенціалу України.
2. Порівняльна характеристика структури економічного потенціалу України з високорозвинутими країнами світу.
3. Аналіз показників, що характеризують економічний потенціал країни та ефективність його використання?
4. Загальна оцінка економічного потенціалу України.

Тема 5

Тема: Грошово-кредитне регулювання національної економіки України.

Мета заняття – проаналізувати грошово-кредитне регулювання національної економіки України.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Причини втручання держави в ринковий механізм.
2. Сфера діяльності держави у ринковій економіці.
3. Функції держави в ринковій економіці.
4. Методи державного впливу на ринкову економіку.
5. Схема державного регулювання економіки.
6. Адміністративні методи державного впливу на ринкову економіку.
7. Непрямі економічні методи регулювання.
8. Національні засоби регулювання зовнішньої торгівлі.

Теми рефератів:

1. Оцінка державного регулювання економічних процесів в Україні.
2. Роль держави у стимулюванні інноваційної діяльності.
3. Методи державного регулювання економіки, що застосовуються в різних країнах світу.
4. Оцінка державного управління економікою України.

Тема 6

Тема: Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.

Мета заняття – проаналізувати теорію суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Цілі та завдання «економіки добробуту».
2. Сутність теорії добробуту.
3. Концепції та етапи розвитку держави добробуту.
4. Визначення поняття теорії добробуту з позиції А. Пігу в роботі «Економічна теорія добробуту».
5. Різновиди політики етатизму.

6. Основні характеристики соціально-ринкової економіки.

Теми рефератів:

1. Роль інституту держави у формуванні концептуальних основ економіки добробуту.
2. Концепції та етапи розвитку держави добробуту.
3. Роль держави в теорії добробуту.
4. Оцінка державного впливу на економіку України.
5. Характеристика соціальних програм, що діють на цей час в Україні.

Тема 7

Тема: Основні напрямки оптимізації галузевої структури національної економіки України.

Мета заняття – проаналізувати основні напрямки оптимізації галузевої структури національної економіки України.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Концепція структурної політики в перехідний період.
2. Специфіка перехідної економіки України.
3. Роздержавлення як основа формування змішаної економіки.
4. Приватизація, її модель, напрями, етапи та наслідки.
5. Структурна політика держави і напрями реалізації.
5. Чинники, які впливають на структурну перебудову в країнах із ринковою економікою.
6. Умови та чинники, які впливають на структурну перебудову в постсоціалістичних країнах.
7. Лібералізація економіки та структурна перебудова економіки у перехідний період.
8. Фінансова стабілізація та соціальна політика держави.
9. Соціальна політика у перехідній економіці.

Теми рефератів:

1. Структурна перебудова економіки України.
2. Проблеми інноваційного розвитку в Україні та шляхи їх вирішення.

3. Структура економіки розвинених і постсоціалістичних країн.
4. Обґрунтування можливостей України щодо прискореного впровадження у виробництво науково-технічних розробок.

Тема 8

Тема: Цілі соціально орієнтованої економіки.

Мета заняття – визначити цілі соціально орієнтованої економіки.

Питання для самостійного поглибленого вивчення:

1. Суть державного програмування і види програм.
2. Методи прогнозування та планування.
3. Методика та організація розробки цільових комплексних програм.
4. Етапи формування цільових наукових і науково-технічних програм.
5. Індикативне (рекомендаційне) планування Програми економічного і соціального розвитку України.
6. Місце макроекономічного планування в системі державного регулювання економіки та види макроекономічних планів.

Теми рефератів:

1. Пріоритетні напрями економіко-соціального розвитку України.
2. Стратегія економічного і соціального розвитку України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна економіка: навч. посіб. / Л.М. Гейко, Н.В. Сментина. – Одеса: Ротапринт, 2012. – 315 с.
2. Національна економіка: навч. посіб. / Кол. авт.: Мельникова В. І., Мельникова О. П., Сідлярук Т. В., Тур І. Ю., Шведова Г. М. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
3. Національна економіка: навч. посіб. / За заг. ред. Філатова В.М. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 200 с.– 182 с.
4. Национальная экономика: учебник / Под общ. ред. проф., д.э.н. Р.М. Нуреева. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 655 с.
5. Національна економіка: навч. посіб. / Кол. авт.: Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Камінська Т. М. та ін. / За заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2013. – 182 с.
6. Національна економіка: навч. посіб. / За заг. ред. Носової О. В. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 512 с.
7. Національна економіка: підручник / Кол. авт.: Круш П.В., Тульчинська С.О. та ін. / За заг. ред. проф. П.В. Круша. – К.: Каравела, 2015. – 448 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до самостійної роботи
з дисципліни «Національна економіка»
для підготовки бакалаврів галузі знань:
05 «Соціальні та поведінкові науки»,
07 «Управління та адміністрування»,
спеціальності: 051 «Економіка»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Укладач:

Блага Вікторія Вікторівна

Відповідальний за випуск:

І.А. Дмитрієв